

Skúlaráðið mælir til

Smáskúlar

Í fyrsta lagi er bæði barnagrundarlagið og ynnski frá foreldrum at byggja skúla vestanfyri og norðanfyri í býnum vísir kann-ing, sum skúlaráðið hevur gjørt.

Tórshavnar býur hevur seinastu árin verið fyri sera stórum og knappligum vokstri serstakliga í útjáraðkjumum — fyri vestan og fyri norðan. Talan er um heilt stór ibúðaróki rættiliga fjart frá verandi barnaans-ingarstovnum og skúlum.

I hesum nýggju ibúðar-býlingum búgva og koma at búgva nógvar ungfolk við børnum.

Skúlaráðið hevur í fleiri ár gjøgnum áheitanir frá foreldrum kent ein ávísan tørv á skulamøguleiktum meira — høgliga og nærhendis enn bert við teim-um verandi skúlunum, sum fyri tað mesta eru stórir skúlar nærhendis miðbýnum. Fjarleiðin hagar kann fyri smærri skúla-børn í útjáraðkjumum vera bæði long og ikki sørt vandamikil við tí nógva býarferðsluni, sigur skúla-ráðið sum eisini viðmerkir, at kommunan kann hýsa øllum sínum skúlabørnum í verandi skúlum, men tykist tíðin kortini at vera

farin frá undir øllum umstøðum og fyri ein og hvønn pris at flyta børn langvegis, hagar skúlar nú einaferð eru.

Fyri at fáa greiði á støð-uni i lotuni og helst nokur ár fram í tíðina gjørdi skúlaráðið av straks frá byrjan av í hesi setu at gera eina neyvri kann-ing millum húski og foreldur um tørvina á (smá-skúlum i nýggju ibúðarokjunum i útriðini av býnum.

I øðrum lagi vildi skúla-ráðið — um so varð, at eingin skúli fekt upp at standa í bræði — hava at vita, hvønn av verandi skúlum, fólk i so máta helst vildu brúka. Hetta fyri betur at kunna ætla um, møguliga mæla til afturathygging ella luta børnini út á verandi skúlar á frágasta hátt.

Aftaná drúgva fyrireik-ing og í samráð við býar-umsiting og hagtalsser-frøðing, varð tildvænað greiðligt spurnarblað, sum innafturkomið kundi telduviðgerast á Støðisút-

Stórir fyrimunir við smá-skúlum, sigur skúlaráðið.

búgviningi.

Spurnarblað fingur slik húski, sum nýliga høvdu sett ella vóru í ferð við at seta búgv i nýggjum ibúð-arokjum, i útryðini av kommununi.

Vestanfyri vóru tað tey á Norðasta Horni, við Marknagilsvegin (Fjals-gøta v.m.) og eitt nýtt i-búðaróki Úti á Fløtum.

Norðanfyri var talan um økini Ovari og Niðari Ternuryggur, Undir Brúnni, á Berjabrekku, Á Flat og Millum Gilja. (Hesi try seinastu ibúðar-økini eru i uppteljningini bert partvis tikin við, hetta ti at Berjabrekka enn var komin so stutt áleiðis og annars hoyra Á Flat og Millum Gilja, sum er, frammanundan upp i økið hjá verandi Hoyvikar skúla).

I mars 1986 vóru so spurnarblað send út

tiluml. 670 húski, sum bý-arumsitingin gjøgnum fólkayvirleitid o.a. hevði funnið fram til skuldu vera umfatað av kann-ingini.

Til rættis komu uml. 40%. Tað er minni enn skúlaráðið frammanundan hevði vónað og roknað við, men eftir telduviðgerðini kortini nóg mikið til at gera tað niðurstøðu, at tað bæði er barnagrundarlag og ynnski um at fáa skúla vestanfyri (Norðasta Horn v.m.) og norðanfyri (Ternurygg, Undir Brúnni og har um leiðir).

Niðurstøðan verður so-statt, at sum er, eru skúla-viðurskiptini fyri borgarar i teimum nýggju býling-unum i útryðini av Tórshavnar Býi ikki nóg høglig og nóg væl i tráð við ynnski og tørv brúkar-ans.

Tá menningin gongur

við nógvari ferð, er helst ikki altíð so lætt at hava eyga fyri øllum. Har sum fyrr var hagi, liggja nú eftir fáum árum bústaðaróki á stødd við miðalstórar bygdir, meðan skúlar eru aðrastaðir. Býarplan-leggingin hevur kanska havt meira fyri eyga at hjálpa ungfolki at fáa grunddøki og tak yvir høvdið enn samstundis at ætla um skúlar og aðrar fasilitetir, sum nátturliga hoyra til, har fólk búgva.

Sum eina avleiðing av kanningarúrslitunum fer Tórshavnar Skúlaráð tiskil at heita á býar- og landsmyndugleikarnar um at virka fyri at loysa henda eyðsýnda tørv á skúla skúlum høgligari enn, sum er, i nærum-hvørvinum i útjárað-økjunum i Tórshavnar kommunu.

Møguliga kunnu málini

eisini fyri ein part fáa eina framtíðarloysn i sambandi við tær ætlanir, sum bý-ráðið nú hevur fyri framtíðarútbýgging longur út i útryðini, og hvar skúlar eru við i ætlanunum. Bý-ráðið hevur boðið skúla-ráðnum at medvirka til at loysa komandi skúla-spurningin har.

Ímeðan virkað verður fyri eini endaligari loysn, fer skúlaráðið at troyta teir verandi skulamø-guleikarnar á skynsamasta háttir og i mesta mun samsvarandi ynnskjum barna og foreldranna, sigur skúlaráðið m.a. i ein-um tíðindaskrivi.

IRF-ruskskipanin 4000 kr. um árið fyri hvørt húski

Nýggja ruskætlanin hjá IRF verður ein økonomiskur lúsingur, sum kemur av síðu hjá kommununum.

Dommunuskatturin má hækkað til einum prosent til tess at figgja ætlanina.

Nú kommunurnar um stutta tíð ætla sær undir byggjan av nýggjari brennistøð, sum er partur av nýggjari ruskætlan, er tað rætt/áhugavert at gera eina meting av teim-um økonomisku fylgjum av hesi ætlan, har brenni-støðin er nógvar tann dýr-asti parturin.

Tað ber til at gera eina kostnaðarmeting av rusk-ætlanini, tí vit hava nakað at ganga út frá. Vit vita hvussu dýr ruskinnsav-n-ingin er í dag, hvussu dýrt tað er at driva ruskpláss/tyrva í Føroyum í dag, og

vit vita hvat rakstur in av nýggju brennistøðini í Havn verður settur til av Havnar kommunu.

Við hesum grundarlagi kann finnast fram til, at IRF-ruskskipanin i minsta lagi kemur at kosta 23-25 mill. árliga. Men tá er ikki alt tikið við.

Omaná her skulu leggi-ast útreiðslur av gamlari skuld hjá IRF. Henda er ifylgju tað, sum nú er framkomið uppá meir enn 20 mill. I 1984 var rentu- og avdráttarbyrðan av hesi skuld 2,5 mill. kr. Hon er størri nú, tí skuld-

in er vaksin síðani.

Og omaná her skal eisini leggjast útreiðsla av vegi. Vegastrekið frá bygðini og eystur i Trøðna er 2,6 km. Ein rimilig prismet-ing er uml. 20 mill. kr. Hetta kostar i rentum og avdrátti 2-2,5 mill. kr. ár-liga. Henda útreiðslan er tó eitt sindur ívingarsom.

Vit fáa sostatt ein sam-laðan kostnað uppá 23-25 + 5 = 28-30 mill. kr. ár-liga. Og tá eru ikki allar útreiðslur tiknar við. T.d. kelduskiljing. Henda umfatandi skipan skal samla ein hóp av lutum, ið ikki undir nekrum um-støðum skulu i brenni-støðina so sum battariir, maling, kemikalier av ymsum slag, akkumulat-orar o.s.f. o.s.f. og hetta kostar ikki so lítið.

T.v.s. at kostnaðarmet-ingin uppá 28-30 mill. ár-liga i rakstri, rentum og avdrátti fyri samlaðu ruskskipanina hjá IRF er eitt lágt sett tal. Og met-ingar við nógvar lægri tøl-um enn hesi hava einki við veruleikan at gera.

Útreiðslurnar til rusk 4-5 faldast

Um vit rokna út, hvussu stór útreiðslan til rusk verður fyri hvørt húski, so sæst, at IRF-økið tilsam-ans hevur 7206 húski. T.v.s. at útreiðslan fyri hvørt húski verður uml. 4.000 kr.

Til sammetingar kann sigast, at ruskútreiðslur-nar i dag eru 800-1.000 kr. pr. húski. (I Suðureystur-

oy eru tær 844 pr. húski). Tann nýggja skipanin merkir alto eina 4-5 fald-ing av útreiðslunum i mun til i dag, ella eina meirú-reiðslu uppá uml. 3.000 kr. pr. húski, i mun til i dag.

Hvørt húski skal so-statt árliga tjena 6.000 kr. meira enn i dag, fyri at figgja hesa meirútreiðslu, um kommunuskatturin verður tann sami.

Gera vit eina sammet-ing við útheimin, so er hesin prisur upp á 4.000 kr. pr. húski einar 5 ferðir so høgur sum tað, ið kann góðtakast i øðrum lond-um.

Eg vildi ynkskt, at onkur kom og visti mæð á bert 1 land i verðini, sum brúkar 1.000 kr. pr. borgara um árið til rusk. Tað fara vit at gera her. Men nakað annað land finst ikki. Aft-ur her fáa vit eina verðins-rekord. Men hava vit best ráð i allari verðini. Er figgjarstøðan i landinum so góð, at hon skuldi animerað okkara politik-arar til sovordnan luksum, fyri ikki at siga galskap?

Kommunuskatturin upp við 1 prosent

Lat okkum hyggja at hes-um útreiðslum til rusk i samband við eina komm-unu i Føroyum við meðal-inntøku. Lat okkum siga, at kommunan hevur 1.000 ibúgvar. Tað eru i IRF-øk-inum i meðal 4,03 fólk pr. húski. Húsatalið er so-statt um 250. Samlað skattskyldug inntøka i kommununi er uml. 75 mill.

Tann gamli (núverandi) ruskskipanin er uml. 900 kr. pr. húski svarandi til uml. 230.000 kr. Tann nýggi (komandi), er 4.000 pr. húski svarandi til 1000.000 kr. Vøkstur in i ruskútreiðslunum er so-statt 0,77 mill., ið svarar til gott og væl 1% av teirri samlaðu skattskyldugu inntøkuni uppá uml. 75 mill. kr.

Er kommunan ein með-alkommuna, er hetta rokniðstykki sjálvandi tað sama, um kommunan hev-ur 2.000 ella 5.000 ella eitt hvørt annað ibúgvara-tal.